

"Resurssitehokas Eurooppa"
Alue- ja paikallisviranomaisille suunnattu
kyselytutkimus
Tiivistelmä tuloksista

Tässä asiakirjassa esitettävät päätelmät perustuvat Wirtschaftsuniversität Wienin yhteydessä toimivan, kestävän kehityksen hallinnointiin keskittyvän tutkimuslaitoksen (RIMAS) (Zoran Rušnov, Umberto Pisano ja Norma Schönherr) laatimaan muistioon "Assessment of the Resource-efficient Europe Flagship Initiative".

Ne eivät edusta alueiden komitean virallisia näkemyksiä.

Lisätietoa Euroopan unionista ja alueiden komiteasta on saatavilla internetissä osoitteissa <http://www.europa.eu> ja <http://www.cor.europa.eu>

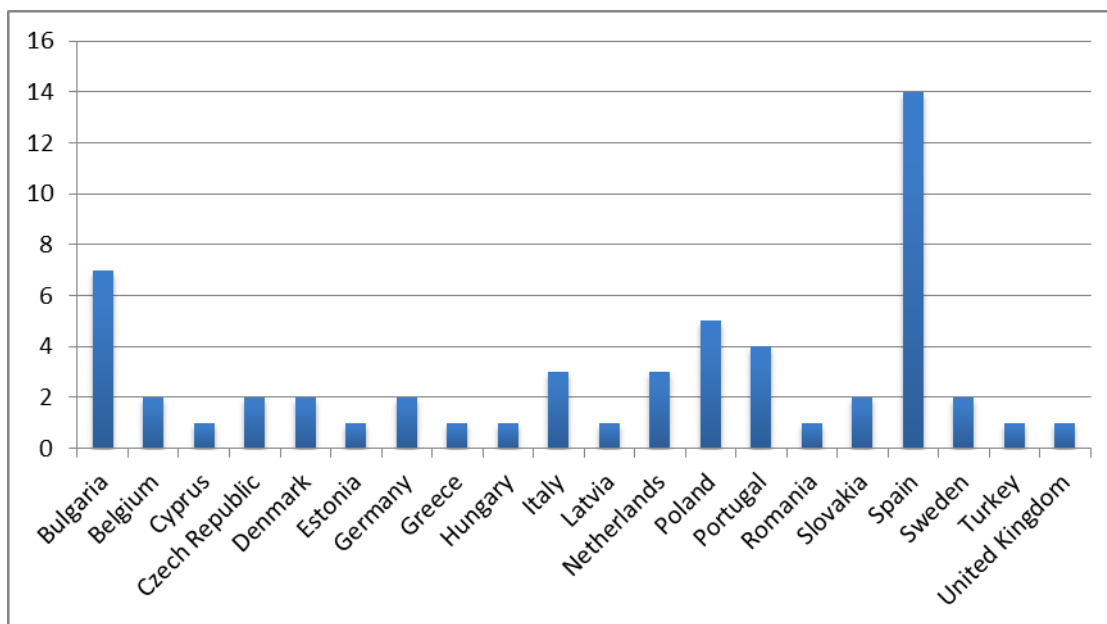
© Euroopan unioni, elokuu 2013

Osittainen jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan selvästi.

Perustiedot

Alueiden komitea teki vuoden 2013 toisella neljänneksellä Eurooppa 2020 -seurantafooruminsa välityksellä kyselytutkimuksen Eurooppa 2020 -strategiaan kuuluvasta lippulaivahankkeesta "**Resurssitehokas Eurooppa**"¹ selvittääkseen tilannetta alue- ja paikallisviranomaisten kannalta.

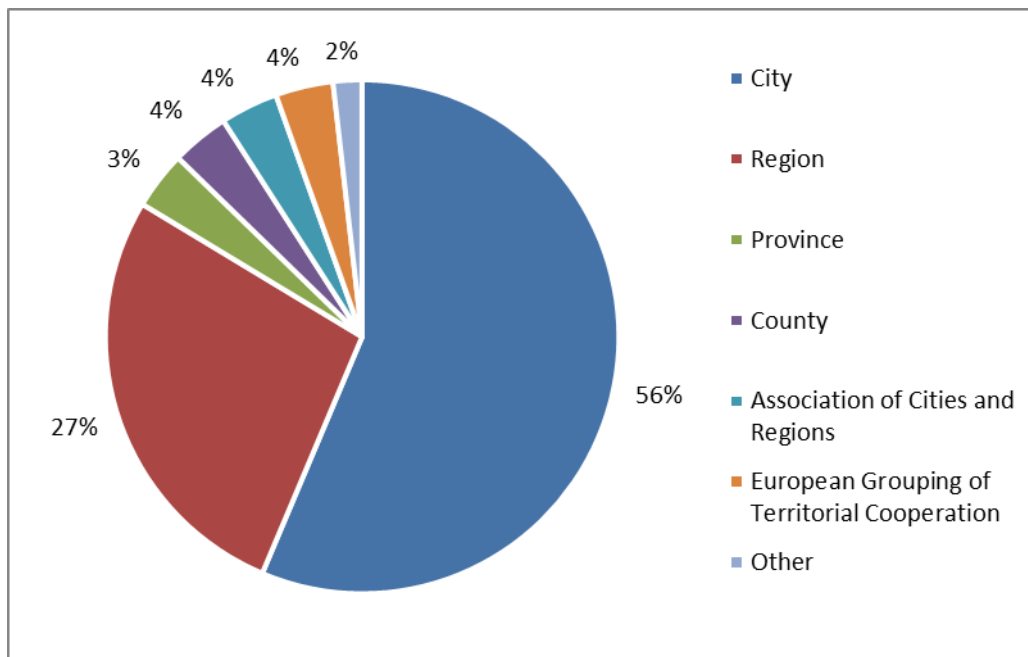
Kysely on osa laajempaa Eurooppa 2020 -strategian seuranta, jonka alueiden komitea (AK) käynnisti joulukuussa 2012 ja joka jatkuu marraskuuhun 2013 asti. Näiden yksittäisten arviointien tulokset ovat antaneet aineistoa seitsemään konferenssiin – yksi kunkin lippulaivahankkeen arviointia varten – ja niitä käytetään jatkossa laadittaessa alueiden komitean panosta Eurooppa 2020 -strategian väliarviointiin, jonka EU:n komission on tarkoitus tehdä vuonna 2014. Tämä selvitys kyselystä perustuu **55 vastaukseen, jotka saatiin 20:stä EU:n jäsenvaltiosta ja Turkista** (kaavio 1 alla). Tulokset esitellään 2. ja 3. syyskuuta 2013 Vilnassa järjestettävässä AK:n konferenssissa.

Kaavio1: Saatujen vastausten määrä jäsenvaltioittain

Suurin osa vastauksista saatiin kunnilta (56 %) – tai niiden puolesta. Seuraavaksi eniten vastauksia tuli alueilta (27 %). Vastaajien joukossa oli myös maakuntia, kuntia ja alueita edustavia järjestöjä sekä eurooppalaisia alueellisen yhteistyön yhtymiä (4 % kutakin), läänejä (3 %) ja muita (2 %), kuten kaaviosta 2 voidaan nähdä. Kaikkiaan 55:stä osallistujasta 27 oli alueiden komitean Eurooppa 2020 -strategian seurantafoorumin jäseniä.

¹ Kysely järjestettiin 30.4.–11.7.2013. Kyselylomake ja tärkeimmät taustatiedot ovat saatavilla osoitteessa <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/ClosedSurveys/Pages/A-Resource-Efficient-Europe.aspx>

Kaavio2: Vastaukset viranomaistyypeittäin

Selvitys on jaettu neljään osaan kysymysten ryhmittelyn mukaisesti. Osiot ovat seuraavat:

- Poliittiset haasteet ja vastaukset alue- ja paikallistasolla;
- "Resurssitehokkaan Euroopan" merkitys paikallisviranomaisille;
- Valtakunnallisten toimintalinjausten merkitys paikallisviranomaisille;
- Toimintaperiaatteet ja rahoitus.

Kussakin osiossa esitetään tiivistetysti vastausten päälinjaukset ja erityiset näkökohdat ja esitellään yksittäisiä kommentteja. Jokainen neljästä osiosta alkaa johdannolla, jossa annetaan tietoa lippulaivahankkeesta sekä ajankohtaisista aiheista ja haasteista asiaan liittyvillä politiikan aloilla.

Tiivistelmä ja päätelmät

Kyselylomake sisälsi 18 kysymystä, jotka oli jaoteltu neljään ryhmään. Seuraavassa esitetään tiivistetysti pääasialliset tulokset ja saatujen vastausten pohjalta tehdyt päätelmät:

- **71 %** alue- ja paikallisviranomaisista piti alueensa/kuntansa **suurimpana haasteena energiatehokkuutta ja uusiutuvien energianlähteiden hyödyntämistä**, kun taas **58 %** vastaajista piti suurimpana haasteena **resurssien tehokkaampaa käyttöä**. Seuraaviksi tulivat **siirtyminen vähähiiliseen talouteen ja liikennealan uudistaminen**, joista molemmat mainittiin **44 prosentissa** vastauksia.
- **67 %** vastaajista piti **uusien talouden kasvun ja innovoinnin mahdollisuuksien kartoittamista ja luomista paikallistasolle ja EU:n kilpailukyvyyn parantamista merkittävimpänä tavoitteena** alueidensa tämänhetkisten haasteiden kannalta. **58 %** vastaajista mainitsi tärkeimmäksi tavoitteeksi **ilmastonmuutoksen torjumisen ja resurssien käytön ympäristövaikutusten rajoittamisen** ja **56 %** talouden suorituskyvyn lisäämisen siten, että vähennetään samalla resurssien käyttöä.
- **53 %** vastaajista ilmoitti hyväksyneensä resurssitehokkuuteen liittyviä toimintalinjauksia **vähähiilisten, resurssitehokkaiden energijärjestelmien** alalla. **44 %** vastaajista ilmoitti toteuttaneensa sekä **kestävään kulutukseen ja tuotantoon** että **vähähiiliseen, resurssitehokkaaseen liikenteeseen** liittyviä toimintalinjauksia. **35 %** oli toteuttanut alueellisia toimintalinjauksia **raaka-aineiden (mineraalit, metsät ja biomassa) tehokkaan käytön** alalla, ja **29 %** oli hyväksynyt toimintalinjauksia **jätteettömän talouden** sekä **biologisen monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen ja maankäytön** alalla.
- **65 %** alue- ja paikallisviranomaisista vastasi, että niiden hyväksymät **toimintalinjaukset on kytketty osaksi yhdenmukaisia toimintakehystä**. **Vain 15 % ilmoitti, ettei yhdenmukaisia toimintalinjauksia ole hyväksytty**, ja **20 %** ei vastannut lainkaan kysymykseen.
- **44 %** vastaajista piti **kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 20 prosenttia vuoteen 1990 verrattuna jossain määrin realistisena**. **35 %** vastaajista piti tavoitetta **täysin asianmukaisena**. **56 %** vastaajista piti tavoitetta **saavuttaa 20 prosentin osuus uusiutuville energialähteille jossain määrin realistisena**, ja **33 %** piti sitä **täysin mahdollisena**. **56 %** vastaajista katsoi, että **20 prosentin lisäys energiatehokkuuteen on**

jossain määrin realistista, ja 31 % piti tämän tavoitteen saavuttamista täysin mahdollisena.

- **65 %** vastaajista olisi valmis **laajentamaan kaupunginjohtajien ilmastopimuksen mukaista lähestymistapaa jätehuoltoon. 55 %** haluaisi sisällyttää siihen myös **vesihuollon. 53 %** osallistujista mainitsi puolestaan **biologisen monimuotoisuuden ja maankäytön. 51 %** vastaajista haluaisi sisällyttää **ilmansaasteet** kaupunginjohtajien ilmastopimukseen.
- **Lähes 46 %** vastaajista piti **ruokaketjun resurssipanostusten vähentämistä 20 prosenttia melko realistisena tavoitteena**, kun taas **27 %** katsoi, että tavoitteen saavuttaminen **ei ole mahdollista. 45 %** vastaajista piti **uusien rakennusten rakentamista lähes nollaenergiataloiksi ja rakennusmateriaalien erittäin tehokasta käyttöä suhteellisen realistisena tavoitteena**, ja **42 %** piti sitä **erittäin todennäköisesti saavutettavana**. Liikkuvuuden kohdalla **44 %** vastaajista piti tavoitetta **vähentää liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä prosentin** verran vuodessa **erittäin todennäköisenä**, kun taas **36 %** piti tätä tavoitettava **melko realistisena**.
- **64 %** alue- ja paikallisviranomaistahoista ilmoitti alueensa/kuntansa kannalta **merkityksellisimmäksi** toimintalinjaukseksi **vesivarojen paremman hallinnoinnin edistämisen. 55 %** mainitsi **kestävän kulutuksen ja tuotannon edistämisen** ja **53 % jätteen muuttamisen resurssiksi. 45 %** korosti **tutkimustyön ja innovaatioiden nykyistä paremman tukemisen** merkitystä.
- **51 %** vastaajista totesi **innovoinnin ja investointien** olevan lippulaivahankkeen toimista **vaikein toteuttaa. 47 %** myös pahoitteli, että **tukia on vaikea saada**.
- Kysyttäessä "Resurssitehokas Eurooppa" -lippulaivahankkeen vahvuuksista ja heikkouksista alueen/kunnan näkökulmasta alue- ja paikallisviranomaiset antoivat hyvin erilaisia vastauksia, joilla oli kaksi yhteistä myönteistä tekijää: alue- ja paikallisviranomaiset arvostivat yhtäältä sitä, että lippulaivahanke tarjoaa tavoitteita, ja toisaalta sitä, että se antaa enemmän painoarvoa ympäristöpolitiikalle Euroopassa. Heikkoutena alue- ja paikallisviranomaiset pitivät sitä, että "Resurssitehokas Eurooppa" -lippulaivahanke ei sovellu talouskriisitilanteeseen, ja se hidastaa etenemistä resurssitehokkuuteen alueellisella tasolla. Muita huomioita oli se, että paikallisia toimijoita ei ole otettu riittävästi mukaan ja että tavoitteita koskevat ohjeet ovat väljiä.

- **27 %** vastaajista suosittelisi tekemään muutoksia "**Resurssitehokas Eurooppa**" -lippulaivahankkeeseen.
- **36 %** vastaajista ilmoitti, että heidän maansa **kansallinen uudistusohjelma vastaa paikallisia/alueellisia tarpeita** "Resurssitehokas Eurooppa" -lippulaivahankkeen kattamilla aloilla. **20 %** katsoi puolestaan, ettei kansallinen uudistusohjelma vastaa paikallisia/alueellisia tarpeita resurssitehokkuuden alalla.
- Kysyttäessä, tekisivätkö he muutoksia maansa kansalliseen uudistusohjelmaan resurssitehokkuuden osalta, vain **25 % vastaajista suositteli tekemään muutoksia kansalliseen uudistusohjelmaan.**
- **71 %** vastaajista ilmoitti käyttäneensä rahoitusta, ja **EAKR** näyttäisi oleva suosituin rahoituslähde resurssitehokkuuslippulaivahankkeeseen liittyviä toimia varten. Alue- ja paikallisviranomaiset käyttävät kuitenkin myös **koheesiorahastoa (47 %)** sekä **ESR:ää (40 %)** ja **LIFE-ohjelmaa (35 %)**.
- **49 %** vastaajista on toteuttanut "Resurssitehokas Eurooppa" -lippulaivahankkeen täytäntöönpanotoimia yhteistyössä eri hallintotasojen kanssa.
- **40 %** vastaajista totesi, että **EU:n toimintakehyksessä ei ole luotu riittäviä yhteyksiä paikallistasolle.**
- **73 %** alue- ja paikallisviranomaisista ilmoitti, että niillä on **strategia eri toimijoiden mukaan ottamiseksi pyrittäessä saavuttamaan resurssitehokkaan Euroopan yhteydessä asetetut tavoitteet.** Tästä 73 prosentin osuudesta viidennes on toteuttanut tiedotuskampanjoita yleisön saamiseksi mukaan. Vain 10 % ottaa pk-yritykset aktiivisesti mukaan monialaisen lähestymistavan puitteissa.

Alue- ja paikallisviranomaiset näyttävät yleisesti edistyvän "Resurssitehokas Eurooppa" -lippulaivahankkeen tavoitteiden saavuttamisessa. On kuitenkin ratkaistava vielä joitakin haasteita tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi energiatehokkuus ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntäminen ovat, kuten edellä todettiin, pääasialliset haasteet alue- ja paikallisviranomaisten kannalta. Tästä on todistena, että siirtyminen tavanomaisista energiajärjestelmistä uusiutuvaan energiaan on käytännössä ongelmallista sekä taloudellisesti että teknisesti.

Lisäksi se, että alue- ja paikallisviranomaiset pitävät tärkeänä kartoittaa ja luoda uusia talouden kasvun ja innovaatioiden mahdollisuuksia, tuo korostetusti esille sellaisten innovatiivisten energiajärjestelmien tarpeen, jotka vähentävät kustannuksia ja vauhdittavat siten taloutta. Alue- ja paikallisviranomaistahojen vastauksista liittyen kasvihuonekaasujen vähentämiseen 20 prosentilla käy ilmi suuntaus edistää ja laajentaa julkista liikennettä liikenteen päästöjen vähentämiseksi.

Alue- ja paikallisviranomaiset kertovat myös vaikeuksista ruokaketjun resurssipanostusten vähentämisessä kansallisten suuntaviivojen puuttumisen takia. Muita esille tulleita seikkoja ovat investointien saaminen resurssitehokkuushankkeisiin EU:lta ja yksityisiltä tahoilta.

Lippulaivahankkeeseen ehdotettujen muutosten osalta alue- ja paikallisviranomaistahot esittävät samantapaisia argumentteja. Erityisesti voidaan mainita lisämäärärahojen ja selkeiden, sitovien tavoitteiden tarve. Lisäksi on selkeä tilaus alue- ja paikallisviranomaisten ja EU:n toimintakehyksen välisille yhteyksille, sillä alue- ja paikallisviranomaisten osallistumisase on alhainen.
